

Białystok, 25 kwietnia 2022 r.

dr. hab. Tomasz M. Kukawski, prof. nzw.
Politechnika Białostocka
Wydział Architektury
Katedra Grafiki WA PB

Ocena dorobku artystycznego i naukowego, działalności pedagogicznej oraz rozprawy doktorskiej pt. „Czas i przemijanie” Pani mgr IRYNY LAVRUSHKO w związku z przewodem doktorskim w dyscyplinie artystycznej – sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki wszczętym przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Część I

Życiorys, ocena dorobku artystycznego i naukowego oraz działalności pedagogicznej kandydatki.

Życiorys

Iryna Lavrushko urodziła się w 1992 roku w Tarnopolu na Ukrainie.

Edukacja:

2010-2012 Licencjat z ekonomii - marketingu. Instytut Technologii Społecznych i Informacyjnych. Tarnopol, Ukraina.

2012-2015 Dyplom licencjacki z malarstwa z oraz aneks z grafiki warsztatowej, Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie, Wydział Artystyczny, Lublin, Polska.

2015-2017 Magister sztuki ze specjalizacją grafika, Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie, pod kierunkiem dr hab. Alicji Snoch-Pawłowskiej, Wydział Artystyczny, Lublin.

2017 Studia doktoranckie na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Wydział Grafiki.

2013–2017 Przewodnicząca koła naukowo-artystycznego „Fracja Sucha”.

Jest autorką 85 wystaw, w tym 12 wystaw indywidualnych – w latach 2015-2021 udział w 29 krajowych oraz 44 wystawach międzynarodowych, m.in. Japonia, Rumunia, Białoruś, Bułgaria, Argentyna, Włochy, Sycylia, Portugalia, Hiszpania, Indie, Irlandia, Meksyk, Macedonia, Stany Zjednoczone, Turcja, Niemcy, Francja, Szwecja, Łotwa, Wielka Brytania, Azerbejdżan, Estonia, Korea, Republika Afryki Południowej, Sri Lanca, Polska i Ukraina.

Nagrody:

2021 Nominacja w Międzynarodowym Biennale Kolażu - Collage Obsession, Timișoara, Rumunia.

2021 Nagroda specjalna w X Międzynarodowym Triennale Grafiki, Bitola, Macedonia.

2020 Nagroda w IV edycji Nagrody Samorządu Województwa Mazowieckiego, Warszawa.

2019 Wyróżnienie, stypendium Fundacji im. Tadeusza Kulisiewicza, Polska.

2018 III Nagroda w Międzynarodowym Konkursie Artystycznym, Pink Bulldozer, Odessa, Ukraina.

2017 Wyróżnienie Wydziału Artystycznego UMCS za osiągnięcia artystyczne i naukowe.

2016 Wyróżnienie za pracę grupową, Ogólnopolskie Warsztaty Kreatywne w Górkach Wielkich.

Wystawy indywidualne:

2021 „Zapomniana architektura.” Muzeum Grafiki Warsztatowej. Tartu, Estonia.

2021 Indywidualna wystawa – on-line Agyeja International 2021, Indie.

2020 „Korozja i Patyna.” Warsztat 5, ASP w Warszawie. Polska.

2019 „Korozja i Patyna”, Lublin, Polska 2019.

2018 Wystawa graficzna „Czas płynie”, Lublin, Polska

2017 „Grafika Ireny Lawruszko”, Kopyczyńce, Ukraina.

2015 „Anatomia” „Malarstwo Ireny Lawruszko”, „Grafika”. Kopyczyńce, Ukraina.

2014 „Grafika Ireny Lawruszko” Lublin, Polska,

2014 „Grafika” Nałęczów, Polska

2014 „Akwarela”. Kopyczyńce Ukraina

Wystawy grupowe:

2021

Wystawa online grafiki warsztatowej " Print to Print", Printmaking Lab, Sri Lanca.

II Międzynarodowa wystawa grafiki warsztatowej PRINT MEET 2021, Trakya University Turkey.

Wystawa grafiki warsztatowej VII MUHU PRINT 2021, Muhu, Estonia.

International Triennial Of Graphic Art Bitola, Macedonia.

2nd International Art Exhibition “Beyond the Borders”,Gangneung, Korea Południowa.

4 International Online Art Exhibition, Indie.

21th International Print Biennial Varna, Bułgaria

2020

6 Bienale grafiki Szeklerland, Rumunia

Wystawa podsumowująca symposium grafiki warsztatowej, Daugavpils, Łotwa.

High Graphics (wysoki druk) 2020, Naberezhnye Chelny, Rosja.

Online wystawa grafiki warsztatowej, Bolpur, Indie.

Our Icons, wystawa cyfrowa, Republika Afryki Południowej.

Zine without a Crown 2020 – wystawa cyfrowa, Wrocław, Polska.

Międzynarodowa grupowa wystawa online, Azerbejdżan.

Self Identifi – on-line wystawa, London, Wielka Brytania.

Międzynarodowe Online Bienale Grafiki- Engravist , Istambuł, Turcja.

Woman made gallery – Touch – online wystawa, Chicago , USA.

Wystawa 3 mail International Postcard- Rzym, Włochy.

Juried online Art Show – wystawa online, Mount Clemens, USA.

9 Anual Woman Artist exhibition – Chandigarh, Indie.

2019

Wystawa grafiki warsztatowej „Poszukiwanie obecności”, Lublin.

Druga międzynarodowa wymiana graficzna, EROTIC w Museo De La Ciudad De Cuernavaca, Meksyk.

Wystawa „Przejrzystość” prac artystycznych podczas Nocy Muzeów, Warszawa.

Międzynarodowa wystawa - konkurs Samotlor Nyznewartowsk, Rosja.

VI Międzynarodowa Wystawa Małych Form Graficznych, Nowy Sad, Serbia.

Imaginarium - wystawa grafiki z pracowni V Wydziału Grafiki, Warszawa.

KISSPRINT 2019 - Wystawa grafiki artystycznej, Warszawa.

Art Fair, Londyn, Wielka Brytania.

Międzynarodowa wymiana graficzna, PrintCard Wrocław.

Qu Bi Międzynarodowa wymiana i wystawa małych form graficznych, Vicenza, Włochy.

2018:

Międzynarodowa wystawa grawerów „Dziedzictwo kulturowe”, warsztaty drukarskie, Istambuł, Turcja.

Międzynarodowe Biennale Sztuki Miniatur, BIAMT Timsora, Rumunia.

9th Douro Bienal internacional de Graviura, Douro, Portugalia.

III Międzynarodowe Biennale Miniprint, Laguna Paiva, Argentyna.

Wystawa „Materia grafika”, Pałac Studentów, Dnipro, Ukraina.

Międzynarodowy projekt artystyczny, Galeria Alma Malma Mater, Sofia, Bułgaria.

Wystawa Mono-Dialog. Marzec, Falun, Szwecja.

Wystawa plakatów „Nancy France, jesteśmy dziedzictwem kulturowym Europy” Nancy, Francja.

Wystawa „Fracja sucha” Agrigento, Sycylia.

Udział w międzynarodowej wymianie grafiki artystycznej Printcar, Wrocław, Polska.

Udział w międzynarodowej wymianie grafiki artystycznej „69 Print Exchange” Caceres, Hiszpania. 2017:

Pforzheim, Galerie Brotzinger Art, Niemcy.

„Emocje”, Racalmuto, Sycylia, Włochy..

X Studenckie Biennale Grafiki, Poznań.

Internationale exlibris - en kleingrafiekwedstrijd, Sint-Niklaas, Belgia.

„onfrontacje sztuki” Warszawa, Polska.

„Czas” wystawa jubileuszowa koła grafiki warsztatowej Fracja Sucha. ACK UMCS Charka Żaka, Lublin.

„Oczami grafiki”, Dom Żołnierza, Lublin.

2016:

Międzynarodowe Biennale Miniatur „Częstochowa, Polska

3. Międzynarodowe Biennale Miniprint, Laguna Paiva, Argentyna.

Międzynarodowe Biennale Sztuki Miniatur BIAMT, Rumunia.

Biennale Grafiki Szeklerland, Rumunia.

„Wystawa grafiki studenckiej”, Lwów, Ukraina.

„Pink Bulldozer” Odessa, Ukraina.

Międzynarodowe Biennale Mini Print Irland, Irlandia.

„Graficznie to widzę” Lublin.

2015:

„Studium Człowieczeństwa” - Galeria Zana, Lublin.

„Legandy Polskie”- galeria Zana, Lublin.

„Pokaż co potrafisz”- ACK Chatka Żaka, Lublin.

„Wschody „ACK Chatka Żaka, Lublin.

„Graficzne opowieści” ACK Chatka Żaka, Lublin.

„Art in Lublin”, ACK Chatka Żaka, Lublin.

„Grafika po szwedzku”, Wydział Artystyczny UMCS, Lublin.

2014:

„Marzenia senne” „ACK Chatka Żaka, Lublin.

Materia grafiki”- Galeria Zajezdnia Lublin.

„Z miłości do Ukrainy” ACK Chatka Żaka, Lublin.

„Okrągłe formy graficzne”, ACK Chatka Żaka, Lublin

„Małe formy graficzne”-Galeria Po 111 Schodach , Lublin.

Festiwale kulturalne:

2015:

„Kozinalia”, Lublin.

Noc, Kultury, Lublin.

Plenery Festiwale:

2016 Udział w Ogólnopolskim Plenerze Warsztatów Kreatywnych w Górkach Wielkich.

2014, 2015 Plener malarsko-rzeźbiarski, Lublin, Polska.

2015 Plener artystyczny - edukacyjny, malarstwo.....

2014 Festiwal kulturalny: „Pozyton E +”Lublin, Polska. „Festiwal Umiejętności”... Noc Kultury (2015), Lubelski Festiwal Nauki” (2015). Wszystkie festiwale odbywały się w Lublinie, Polska.

Prowadzenie warsztatów :

2021 warsztaty dla artystów plastyków, Związku artystów w Estonii - VII MUHU PRINT , Muhu, Estonia.

2020 warsztaty dla studentów II roku Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie pod tytułem „Korożja i Patyna” Warszawa.

2019 warsztaty w ramach 14. Ogólnopolskiego Konkursu Sztuki „Grafika 2019”, Lublin.
 2017 warsztaty dla dzieci w ramach Festiwalu Miasteczko Zdrowia Lublin, Polska.
 2015 warsztaty graficzne dla dzieci i młodzieży w ramach Lubelskiej Nocy Kultury , Lublin, Polska.
 2015 warsztaty graficzne z siligrafii dla dzieci i młodzieży w ramach Festiwalu Drogą do Nobla, Lublin, Polska.
 2015 warsztaty graficzne dla dzieci i młodzieży „Andrzejkki”, Lublin, Polska.
 2015 warsztaty graficzne dla dzieci i młodzieży „Idą święta” Lublin, Polska.
 2014 warsztaty graficzne dla dzieci i młodzieży „Czarne po białym” , Lublin, Polska.
 Udział w międzynarodowych warsztatach i sympozjach graficznych:
 Udział w warsztatach fotopolimerowych pracowni graficznej w Falun w Szwecji w 2015, 2018.
 Udział w 9 Międzynarodowym Sympozjum Grafiki Latgale, Daugavpils, Łotwa, 2020.
 Wolontariat :
 Wolontariat w organizacji Drzwi Otwartych Wydziału Artystycznego UMCS. 2016, 2017.
 Wolontariat przy organizacji wystaw i kulturalnych wydarzeń w Galerii Autorskiej Piotr Łucjan. Listopad 2016 – maj 2017.
 Wolontariat przy organizacji wystaw, festiwali i innych kulturalnych wydarzeń przy Akademickim Centrum Kultury Chatka Żaka UMCS 2012-2015.

Iryna Lavrushko aktywnie uprawia grafikę artystyczną. Specjalizuje się w technikach wklęsłodruku ale także łączeniu ich z technikami pozłotniczymi. Interesuje się również nowymi nietoksycznymi metodami tworzenia matryc graficznych oraz zagadnieniami związanymi z wykonywaniem wielowarstwowych odbitek graficznych i obiektów artystycznych. Obecnie mieszka i pracuje twórczo w Warszawie.

Część II

Ocena rozprawy doktorskiej

Ocena obejmująca: analizę pracy teoretycznej „Czas i przemijanie” oraz części praktycznej pod tym samym tytułem.

Praca doktorska składa się z dwóch odrębnych części. Część pierwsza zawiera reprodukcje trzynastu grafik stanowiących ilustrację części praktycznej doktoratu. Druga natomiast jest właściwą dysertacją doktorską. Obydwie noszą wspólny tytuł „Czas i przemijanie”. Doktorantka opisuje historię kościoła Wszystkich Świętych w Hodowicy, który stał się głównym motywem jej prac, a jego stan obecny impulsem do powstania wszystkich grafik. W rozdziale drugim opisuje proces graficzny i swoje sposoby pracy nad matrycami wklęsłodrukowymi. W kolejnym rozdziale zajmuje się rolą koloru i materii w grafikach, opisując również swoje doświadczenia warsztatowe, między innymi możliwości połączenia odbitki graficznej. W rozdziale czwartym opisuje źródła inspiracji: niszczącą architekturę, technologie graficzne oraz konserwację; wskazuje też czwórkę artystów grafików, prezentujących różne style, których prace miały wpływ na jej poszukiwania artystyczne. Są to artyści młodego pokolenia: Łukasz Koniuszy, Marcin Białas, Piotr Skowron oraz Damian Idzikowski – co ciekawsza z tego tylko dwóch zajmuje się architekturą.

Praca jest bardzo skondensowana i konkretna, brak nadmiernie rozbudowanych wątków w poszczególnych rozdziałach sprawia, że czyta się ją przyjemnie i płynnie. Całość podana prosto i czytelnie, napisana poprawnym językiem, nie przesłaniającym istoty rozważań (nawet tych czysto technicznych).

Obiektem architektonicznym będącym tematem i wyłącznym motywem artystycznych fascynacji doktorantki jest kościół Wszystkich Świętych we wsi Hodowycy, w obwodzie lwowskim w Ukrainie. Od połowy XVI wieku odbudowywany po zniszczeniu drewnianej budowli. Była to świątynia katolicka zaprojektowana przez architekta Bernarda Meretyna. Dekorację rzeźbiarską wykonał Jerzy Jan Pinzel wraz z Maciejem Połejowskim oraz malarzem Aleksandrem Rolińskim. Była to perła architektury sakralnej. Od 1774 roku obiekt nie pełnił już funkcji sakralnej, a w 1961 został zamknięty. Pożar w 1974 roku strawił kościół, zniszczeniu uległy sklepienia i dach. Od tego momentu czas i warunki atmosferyczne nieubłaganie destruują pozostałości budowli. Podróż do opuszczonych ruin świątyni w Hodowycy była bezpośrednim impulsem do zajęcia się przez panią Irynę Lavrushko tym kościołem – znaleźć tam mogła całe mnóstwo potencjalnych motywów do własnych działań graficznych.

(*cyt.*) „To nie jest tak, że siada się gdziekolwiek i wymyśla problem. Ten problem powstaje w trakcie pracy. Z jednej realizacji wynika druga. Po jakimś czasie podsumowuje się ich rezultaty i wynika z tego jeszcze coś zupełnie innego.” (Zbigniew Dłubak)

To właśnie pierwsze zaskoczenie – artystka w swych realizacjach nie pokazuje nam ruin całego kościoła, widoków zewnętrznych i wewnątrz. Skupia się prawie wyłącznie na okolicy niszy ołtarzowej. Większość ujęć kompozycyjnych uchwycona jest z dołu, z obrysem nieba po zniszczonym sklepieniu w miejscu dawnej *camera di luce*.

Grafiki o wspólnym tytule „Pod wpływem czasu” są różne rozmiarowo – od 320x180 cm do 60x80 cm. Osiem z nich jest w tym ostatnim wymiarze, wymiarze matrycy. Jest to też moduł tworzonych przez artystkę kompozycji większych, składających się z dwóch, czterech lub dwunastu modułów. Bardzo słusznie szersze kadry przedstawione są na takich formatach, wraz z widokiem nieba, w perspektywie trójbiegowej. Na mniejszych znajdujemy detale lub fragmenty podobnie ujętych widoków. Bez kontekstu tematu i grafik poprzedzających można by uznać niektóre z nich za kompozycje abstrakcyjne.

Z tematu wyłania się treść, zawarta w realizacjach. Różnica między treścią a tematem jest zasadnicza. (*cyt.*) „Treść wynika z obrazu, wylewa się z niego. Nie ma treści założonej, (...) jest ona trochę nieprzewidziana i często zaskakuje autora, nawet rozczarowuje.” (Wojciech Fangor) Artystka nie musi być konsekwentna i nieomylna w swym działaniu, w swych próbach poznania świata, a eksperymenty myślowe i wizualne podlegają innym prawom, innym kryteriom oceny niż eksperymenty naukowe. W jej zestawie prac jest potencjał do możliwości ekspozycji całości w klarowny sposób – ja sam zmieniłbym trochę kolejność prezentacji prac w części reprodukcyjnej, ale nie jest to nijak sposób właściwej prezentacji oryginałów.

W grafikach Iryny Lavrushko najbardziej fascynująca dla mnie sprawa to światło. Nie ma pełnej ekspozycji w słońcu, z oczywistych względów brak światła sztucznego. To tak zwana „szara godzina”, gdy słońce już zaszło, a noc jeszcze nie zapadła. We wnętrzu wpełza ciemność eksponując wypukłości, kształty zaczynają nabierać nowego kontekstu, znikają detale, a całość zaczyna syntetyzować się w nową jakość. Wtedy wszystko zaczyna wyglądać inaczej, mistycznie i tajemniczo. Bardzo ujmujące są te grafiki na których ledwie widać fragmenty dekoracji rzeźbiarskich lub malarskich. Te nikłe ślady przemijającego piękna niosą za sobą bardzo wymowną i adekwatną tematowi treść.

I jeszcze jedna z grafik wymyka się ogólnemu schematowi zawężenia penetracji artystycznej do jednego miejsca i tylko do architektury. Jest to widok na wprost, lekko w górę ze środka nawy głównej ku ołtarzowi. Można zrozumieć dlaczego artystka nie chciała z tego rezygnować. Zasugerowane tylko przez listki młode drzewka wyrastają na łuku sklepienia i zwieńczeniu ściany ołtarzowej. Natura versus architektura, sacrum i profanum.

(*cyt.*) „Sztuka jest pewnego rodzaju filozofią. I zadaje zupełnie inne pytania. Pytania natury ogólnej, ontologicznej; o stosunek człowieka do rzeczywistości, o stosunek wyobrażenia sobie przestrzeni świata do tej przestrzeni, w którą wbudowana jest nasza wyobraźnia.” (Zbigniew Dłubak) Myślę, że Iryna Lavrushko jest konsekwentnie na swojej drodze od kilku lat.

Obserwując rozwój artystyczny Autorki, widzę stały rozwój, zarówno formalny, jak też rozwój świadomości w próbach stawiania zagadnień natury ideowej i ich realizacji w Jej ostatnich pracach. Dlatego też, po szczegółowym zapoznaniu się z dorobkiem artystycznym, pracą kwalifikacyjną oraz po przejrzeniu dokumentacji dotyczącej twórczości oraz dorobku dydaktycznego kandydatki, rozważając jej kwalifikacje warsztatowe, wiedzę i cechy osobowościowe, stwierdzam jednoznacznie, iż w moim przekonaniu wszystkie wymagane elementy oceny uzasadniają przyznanie Pani magister Irynie Lavrushko stopnia doktora. Uzasadnienie mojego wniosku zawarłem powyżej.

z poważaniem

TOMASZ M. KUKAWSKI

dr. hab. Tomasz M. Kukawski, prof. nzw.
Politechnika Białostocka
Wydział Architektury
Katedra Sztuk Projektowych WA PB